

Do centra Drážďan doporučuji vstoupit z Neustadtu po Augustově mostě přes řeku Labe. Návštěvníkovi se tak otevře **spektakulární panorama** s kopulemi Albertina a Frauenkirche za Brühlovou terasou na levé straně a Zwingerem a Semperovou operou napravo...

Drážďany, *otevřené město*

Kolem Frauenkirche se stále staví

keine Wende-
möglichkeit

Drážďany – to je jeden skvost za druhým.
Knížecí průvod na zdi zámku
je přes sto metrů dlouhý...

Foto: Cünter Bartoš

Nástěnná mozaika je složená z kousků porcelánu

Válka dala
městu zásadní ránu.
Vzpamatovává se
dodnes.

Spletitá,
smyslně
dráždivá
silueta...

Za soumraku se zdá, že Drážďany září. Barevné reflektory modelují členitou siluetu města nad řekou Labe, spisovatelem Kurtem Vonnegutem popsanou jako „spletitou a smyslně dráždivou a okouzlující a absurdní“, zatímco tma milosrdně zakrývá prázdné plochy, dodnes zřetelné jizvy po bombardování. Město nazývali pro jeho výstavnost a bohatou kulturu „Florencií na Labi“, než ho během jedné noci ohnivé kataklyzma vypálilo do základů.

Místo kurfiřta Augusta

Drážďany postavil August II., zvaný Silný. Saský kurfiřt patřil k vzácné sortě mužů, kteří po sobě zanechávají hlubokou stopu, a to nejen v počtu levobočků, kterých prý byly desítky. Byl ambiciózní, zároveň však oplýval nadáním, vytříbeným vkusem a vzděláním. Proto dokázal přestavět Drážďany na jedno z nejhezčích měst Německa, kde se „dějiny, umě-

komplex s velkorysími pavilony a galeriemi byl původně oranžerií, místem oslav a zábavy. Možná proto dodnes působí svou přehlednou plošnou kompozicí s mnoha schodišti a terasami vstřícně a otevřeně.

Provokace na horizontu

Zwinger sousedí na Divadelním náměstí se Semperovou operou a katedrálou svaté Trojice, která je středobodem drážďanského horizontu nad Labem, jeho nejpodstatnější vertikálou, což je v protestantském městě paradox, možná až provokace. Albert II. konvertoval ke katolictví, aby se mohl stát polským králem. Hofkirche postavil jako dar církvi. Štíhlá členitá stavba římského architekta Chiaveriho plná sloupů, pilastrů a soch vnáší do města latinský esprit.

Konkurenční protestantský chrám Frauenkirche působí svojí masou ve srovnání s lehkým italským stavitelstvím

Široké Labe dotváří jedinečný kolorit města (vlevo). Hofkirche je zářící dominantou na drážďanském horizontu (vpravo).

ní a příroda vznášely nad údolím a městem jako harmonií okouzlený akord,“ jak napsal spisovatel a rodák Erich Kästner. Bombardování původní podobu města smetlo a dnes ji známe jen z archivních fotografií nebo pláten malíře Canaletta, visících v Zwingeru.

Za šedesát let od války se obnovily jen nejdůležitější stavby podél levého břehu Labe. Zwinger je nejvýznamnější z toho, co dnes stojí. Pompézní symetrický dvorní

těžkopádně. Jeho mohutná kopule se měla stát poznávacím znakem Drážďan, a možná proto se zdá být vzhledem k celkovým proporcím stavby příliš velká. Frauenkirche postrádá dynamiku, jakou mají například Dientzenhoferovy stavby, ze všeho nejvíc připomíná nazdobený porcelán z nedaleké Míšeň. Problém nejspíš spočívá v rozporu mezi barokem jako dynamickým, emocionálním až exaltovaným slohem, a reformací, která je ze své

Status kulturní ikony Drážďan je nejistý, město nicméně kvete a prosperuje

podstaty racionální, nesymbolická, neimaginativní – a tedy i trochu nudná.

Krematorium Dresden

„A mimochodem, z bombardování nemusíte mít strach. Drážďany jsou otevřené město. Nejsou bráněné a není v nich žádný válečný průmysl ani žádné významnější soustředění vojsk,“ píše Kurt Vonnegut ve slavném románu Jatka č. 5.

V noci 13. února 1945 zahájily britské letecké síly kobercové bombardování. Tisíce tun vysoce hořlavých bomb proměnily „barokní perlu“ v krematorium, v ohnivou bouři. Teplota dosahovala 1500 stupňů, oheň byl vidět sto kilometrů daleko. Podle Ericha Kästnera se během jedné noci zcela zničilo to, co se budovalo po tisíc let.

Kurt Vonnegut byl jako voják v Drážďanech v zajetí. Bombardování přežil v hlubokém sklepeč: „Drážďany teď vypadaly jako měsíc, nic než minerály. Kameny byly žhavé. Všichni ostatní v širém okolí byli mrtví. Tak to chodí.“ Město bylo z de-

vadesáti procent zničeno, zahynulo okolo třiceti tisíc lidí, přesně se to neví. Mělo to uspišit konec války.

Obrovské a nenahraditelné kulturní škody vyvolaly ještě během války diskusi, jestli byl „bombový teror“, jak ho popsala agentura AP, nutný. V rozhovoru pro německý magazín Spiegel řekl britský historik Frederick Taylor, že osobně považuje útok za hrůzný, přehnaný a politováníhodný. Ale v Drážďanech byl válečný průmysl a město bylo významným dopravním uzlem. Na otázku, jestli se jednalo o válečný zločin, odpovídá: „To opravdu nevim. Pravidla války jsou někdy nejasná.“

Dobré místo k životu

Bomby Spojenců změnilly historický urbanismus Drážďan na otevřené „americké“ město s volnými prostranstvími mezi domy a širokými dopravními tahy. Na Prager Strasse, hlavním bulváru mezi nádražím a centrem, postavili za éry NDR paneláky. Zbytky Frauenkirche se vypína-

ly z troskek jako memento. Po sjednocení Německa dostala obnova Drážďan novou energii, tedy především peníze. Znovu postavili Frauenkirche, pracuje se na obnově ulic v historickém jádru. Z domů, replik starých zničených staveb, jsou obvykle hotely. Svítí novotou, jejich zdi ještě nenasály příběhy lidí, to trvá desetiletí. Zatím to jsou jen hezké kulisy.

„UNESCO – světové dědictví Drážďanské údolí Labe“ – píše se na poutači u Frauenkirche. „Zohaveno!“ dopsal někdo sprejem. Ze seznamu UNESCO Drážďany letos vyškrtli, protože se nedaleko centra staví most přes Labe, který prý naruší krajinný ráz. Města se to, zdá se, příliš nedotklo. Jeho obyvatelé se jen trochu obávají, že přijdou o status kulturní ikony.

Dnes jsou Drážďany, na rozdíl od zbytku východního Německa, dobrým místem k životu. Nastěhovaly se sem high-tech firmy a s nimi i hodně lidí ze Západu, kteří mění atmosféru ve městě. Jedna facka, byt mezinárodní, to nejspíš nezmění. ■